

Királyi palota romjai vannak-e Óbudán?

Az alábbi sorokat kaptuk:
Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Írói hitelességem és szava-hihetőségem meglámadva lévén, kénytelen vagyok szót emelni. Negyedfél évtizede foglalkozom Óbuda régiségeivel, figyelemmel kísérem állandóan a feltárásokat, valamint *Boncz József* úrnak beszámolóit. Azon állítás, hogy az óbudai ref. lelkésziak alatt a *prépostsági egyház* romjai lappanganak, dr. *Lux Kálmántól* ered és közreadva lett a *Mérnök Egylet Közlönye* 1916. évfolyamában. Viszont, hogy ott a *Karissza apácák* kolostorának romjai vannak, tölem ered, mint azt a «Történetfrás» című folyóirat 1937. évi december havi számában közreadtam. Meglepetéssel hallom tehát, hogy *Gárdonyi Albert* levéltáros úr oly állítási kockázatokat meg — nem tudom, hol? —, hogy ott nem ezek, hanem *Piast Erzsébet* anyakirálynő királyi palotája romjai vannak. Ez egyszerűen lehetetlen. Nem kell elfelejteni, hogy két mérnök szakvéleménye mellett egy levéltárnoki felfogás döntő jellegű nem lehet, mert tárgyi alapjai műhatatlanul bizonytalanok, mint megvilágítják a bizonyítékok.

ZÁRDA VAGY KIRÁLYI PALOTA?

Lux kartársam helyesen állapította meg, hogy a romok szigorúan egyházi és nem világi természetűek és királyi palotának nyoma sincsen. A templom a kolostorral azonos korú románstílusú építmény — maradványa a lelkésziak lépcsőházában ma is látható —, tehát kétségtelen Anjou-kori és pedig fejreérthetetlenül olasz munka. Az apácáknak kórházuk is volt a udvarukon templom, melybe a királynő maga is beletemetkezett, nem lehet tehát csodálkozni azon, ha az ásásokkal esontmaradványok is kerültek elő, nem valószínű tehát, hogy királynői palota udvarán lettek volna eltemelve. Figyelmébe adom az ebben is tamáskodó uraknak, hogy a *Római Tábor* jelenben feltárt cloacája ferde elágazásának kitorokollása pont ott van az állítólagos királynői palota előtt, már pedig azt a római tervezők mindig következetesen folyó- vagy patakmederbe terelték. Előadásaimban kitértem arra, hogy az Árpád-forrás medre, amely a Római Táborba lett vezetve, eredetileg erre haladt a Dunába. *Nagy Lajos* leánya, *Mária* királynő bizonyosan nem tudott a levéltárnok úr indokairól, mert nem állította volna azt, hogy a forrás patakja a Klarissza-apácák kolostora felé folyik, nem pedig a saját nagyanyja királyi palotája felé. A *budai káptalan* irataiból azonban tudjuk, hogy a Dunapartnak ezt a kiszögellő részét *Kántorfoknak* nevezték. Ezt a veszedelmes állítást meg fogjuk érteni, hogyha figyelembe vesszük a *Halárjáró* oklevél állítását, hogy a Boldogságos Szűz egyháza oltármesterének, tehát kántorának háza közvetlenül ott van, akinek nevét is tudjuk, hogy *Imrefia Péter* volt.

Ezen, valamint még egyéb tárgyilagossá indokok alapján szó nem lehet többé, hogy a királynő palotája ott lappangana. A cikkíró azonban megemlékezik *gót-jellegű* maradványokról is. Azok bizonyosan nem lehetnek eme királynő alkotásai, mert aki a *diósgyőri vár* romjait ismeri, az tudni fogja, hogy az Anjou-kori részei mind szigorúan *román stílusúak*, a Hunyadi-korbeliek pedig kivétel nélkül nélkül gótok, nem fogja tehát eme királynő emlékeit keresni bennük. Ellenben egy hatalmas tévedés lappang a kérdés mögött. A királynői palotát *Ci'lei Borbála* után nem királynő, hanem *Szilágyi Erzsébet* — *mater genitrix* — lakta és kétségtelenül ez volt indoka, hogy *Mátyás* király neje számára palotát építtetett Óbudán, melynek alapozásakor került elő a *Sicamberék légijáró*ról szóló híres feliratos kő. Tudtommal erről egyedül *Bonfini* Antal emlékezik meg, aki tehát szem és egyben koronatanu. Gót stílusú romok a *Flórián-tér* sarkán, a Római Tábor közvetlen közelében, nem lehetnek egyebek, mint *Beatrix* királynő palotája.

ÁRPÁD SÍRJA?

Máskülönben a királyi vár kérdése is bizonytalan még, mert királynői kastélyról is esik szó, de csakis az Anjou-korban. Legrégibb nyoma a *Névtelen*

Jegyzőné van, aki szerint Árpád itt Óbudán egy várat valamely rokonának, *Kurchánnak* adott s amelyre minden gyanum azt vallja, hogy a vár eredetileg földvár volt. Ennek folytatása lett az a királyi vár, amely a mongoljárás előtt szerepel, mint királyaink bőjti pihenőre szánt lakóhelye. Már régóta gyanítom, hogy az a Korona-vendéglő táján lehetett. Nem lehet tagadni viszont, hogy külön királynői kastély is létezett az Anjou-korban és pedig a fentiek, valamint az előbbi között, mindenesetre dombos magaslati helyen az árvizek miatt. Feltárásuk azonban csak a jövő feladata. Az ásások azonban egyet véglegesen eldöntöttek, nevezetesen azt hogy akik a királyi várat és királynői kastélyt a *kécceli magaslaton* keresték, levegőben járnak, mert arra keresni igazán semmi alap nincsen.

Még egyet kell megemlítenem. Igen fontos eseménynek tartom, hogy a *Szűziskert*, valamint Hunor-utca találkozásánál honfoglaláskori lovassírra akadtak. Húsz éve már, hogy figyelmeztettem *Nagy Lajos* múzeumi őrt arra, szó sem lehet arról, hogy a hunorutcai *cel'a trichora* római kori őskeresztény kápolna legyen. Az elmúlt évben felmértem és megvizsgáltam s megállapítottam, hogy sokkal későbbi bizánci stílusú létesítmény, amint terveizát bárki nálam megtekintheti. Megmondottam akkoriban neki, hogy a honfoglaláskori sírokat közelében meg kell találniok! Soha életében csökönyösen nem adott hitelt szavaimnak. A fenti sírtalálást a jövőben ide fogja terelni az Árpád sírját kutatókat.

Erkölesei frői hitelem érdekében voltam kénytelen a fenti cikkekre válaszolni és Béla király jegyzője szavaival zárom: «Ha nem hisztek nekem, higgyetek a hegedősök csacska énekeinek, akik danáikat még most sem engedik feledségnek.»

Fogadja mély tiszteletem kifejezését, híve:

Klissházy Ágoston Gyula
okl. mérnök.